
KOMŞU DEVLETLERLE 'SIFIR SORUN' POLİTİKASI VE YUNANİSTAN - 1 HAZİRAN 2010

Tugay ULUÇEVİK

12.04.2009

Türkiyenin Komşular?

Türkiye, sınırdaki komşu devlet sayısı yüksek olan Devletler arasında yer almaktadır. Gürcistan, Ermenistan, Nahcivan (Azerbaycan), İran, Irak, Suriye, Yunanistan ve Bulgaristan Türkiyenin sınırdaki komşulardır. Aramızda şimdi ortak sınırlar kalmamış olmasına rağmen, Rusya da tarihsel olarak Türkiye için bir komşu ülkedir. Keza, diğer ilhaklarımızın seyri içinde Romanya Türkiyenin komşusu olarak telâkki edilegelmiştir. Akdeniz yoluyla KKTC ve Güney Kıbrıs Rum Devleti de Türkiyenin komşulardır.

Komşularla Sıfır Sorun Hedefi

Türkiye Cumhuriyeti, coğrafyanın ve tarihin uluslararası ilişkiler bakımından kendisine bahsettiği merkezî ve stratejik konumun ve köprü rolünün icaplarını yerine getirebilmek için, başka komşularıyla olmak üzere, uluslararası toplumun bireyleriyle barışık halde bulunmanın zorunlu olduğunu kuruluşundan itibaren idrak etmiş bir Devlettir. Milletimizin kurtarıcısı ve Devletimizin kurucusu **Mustafa Kemal Atatürk'ün Yurtta Sulh, Cihanda Sulh** vecizesini diğer politikası için bir düstur olarak alması da bu idrakin ifadesidir.

Hükûmetimizin **komşu ülkelerle sıfır sorun** anlayışına dayanan bir diğer politika uygulamak istemesini, temelde, Atatürk'ün **Yurtta Sulh, Cihanda Sulh** düşüncesinin ruhuna ve diğer politikamızın geleneklerine uygun bulmaktayız.

Bununla beraber, **komşularla sıfır sorun** yaklaşımının, her bir komşumuzla olan sorunlarımızın mahiyetlerine, ortaya çıkış sebepleri ve saiklerine, ilgili komşu ülkenin Türkiye'ye yönelik açışa vurulmuş niyet ve tasavvurlarına, ilişkilerimizde edinilen tarihî tecrübelerle uygun düşen farklılıklarla ve ihtiyat paylarıyla uygulanmasında, hem Türkiyenin attığı adımların karşılıksız kalması halinde hüsrana uğrusuna kapılmamamız, hem de bu yaklaşımın şimdi veya gelecekte Türkiyenin hayatı için yararlı sonuçlar doğurmasıyla karşılaşmasıyla yol açacak bir netice vermesinin önlenmesi bakımından fayda görmekteyiz.

Sorunların Genel Sebepleri

Devletler arasındaki **sorunların** ya **tarihî sebepleri** vardır veya sorunlar, ilişkilerin seyri içinde yaşanan olaylarda, çoğu zaman sırf bu olaylar ilgilendiren ilişkideki karşılıklı **menfaat çatışmalarının neticesi olarak ortaya çıkarlar**.

İkinci türdeki sorunlara karşılıklı çökarlar koruyacak kalıcı çözüm yekilleri bulunması nispeten kolaydır.

Tarihî sebeplerden kaynaklanan sorunlar ise uzun süre devam ederler. Tarihî sebeplerin ortadan kalkması mümkün olmayacağı veya tarihten kaynaklanan peşin hükümlerin yerini makûl düüncelerin alması kâsa zamanda gerçekleemeyeceği için, bu tür sorunların halli zaman alıcı olur. Bazı hallerde de **çözumsuzluk başlı başına bir çözüm** olarak ortaya çıkar. **Status quonun korunması bir amaç haline gelir**. Bu nitelikteki sorunlarla yüklü ilişkilere sahip ülkeler arasında **rekabet, gerginlik ve çatışma** kendini kural olarak gösterir. **Dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği** ise istisna olarak tecelli eder. Tecelli etse bile devamlılık göstermez.

Türkiye – Yunanistan Arasındaki Sorunların Sebepleri

Türkiye ve Yunanistan arasında bugün mevcut olan sorunların, tarihten gelen sebep ve saiklerle ortaya çıkması bulunan ve Türklere yönelik 11 kalem hedeften oluşan **megali idea** tarafından yekillenen Yunan politikalarının eseri olduğu bir gerçektir.

İstanbulun Türkler tarafından fethi ve Bizans Devletinin bu suretle ortadan kalkması, Elenlerde **büyük ülküler** anlamına gelen **megali ideanın** doğmasına sebep olmuştur. Hayalciliğin eseri olan bu ülkü, eski Bizansın ihyasını amaçlamaktadır ve maceracı bir karakterle beslenegelmiştir. Bu ülkü 1829 yılında uluslararası camiaya başımsız bir devlet olarak katılmasından sonra Yunanistan için bir dâsi siyaset ideolojisi halini almıştır. Beş asır boyunca Osmanlı Devletinin çatısı altında yaşanan Elenler kendi millî devletlerini kurduktan sonra **megali ideanın** gösterdiği yönde Osmanlı Devletinin aleyhine **irredentist** bir siyaset izlemeye koyulmuşlardır. Avrupanın o devirlerdeki büyük devletleri İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlı Devletine karşı bir politika takip ettikleri için Yunanistan bu Devletlerden destek görmüştür. Bu sayede de Yunanistan başımsızlığının ilk yüzyılı içinde topraklarını Osmanlı Devletinin aleyhine üç misli genişletmeyi başarabilmiştir. Rum Ortodoks Kilisesi de **megali ideanın** öncülüğünü yapmıştır. Anadoluyu **kaybedilmiş vatan** olarak niteleyen Yunanlar, Anadoluyu ele geçirecekleri hülyasıyla 15 Mayıs 1919da başlayan bir maceraya girişmişlerdir.

Türk Ulusu, Mustafa Kemal **ATATÜRK**ün önderliğinde vatanımıza yönelik **Yunan hülyasını** 1922de kesin şekilde **boşa çıkarmıştır**. Yunanistanın 52 sene sonra **Lozan dengesini** tamamen ortadan kaldırmak amacıyla 15 Temmuz 1974de **Kıbrısta** yaratmak istediği **ENOSIS oldubittisi** Türkiye tarafından akim bırakılmıştır. Eski Osmanlı toprakları üzerinde kurulan öteki ulusal devletlerin hiçbirinde Yunanistanın kadar fanatik ve sürekli bir yayılma emeli görülmemiştir. Bir komşu ülkeye karşı izlenen **husumet politikası** hiçbir ülkede **Yunanistanda olduğu kadar politikacıya iç siyasette puan kazandırmamıştır**.

Yunanistana Sıfır Sorun Açılımı

Yunanistanda 2009 yılında belirginlik kazanan ekonomik kriz sebebiyle gerçekleşen erken genel seçimler neticesinde iktidara gelen PASOKun lideri Yorgo (George) **Papandreou** Başbakan ve Dışişleri Bakanı olarak göreve başlamasından 3 gün sonra **Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Gayri Resmi Dışişleri Bakanları toplantısında** ülkesini temsil etmek üzere 9 Ekim 2009 günü İstanbulla gelmiştir. İkili plânda Türkiyeye vaki resmî bir ziyaret olmamasına rağmen Türk basını bu olayı **Papandreou ilk dış gezisini Türkiyeye yaptı** şeklinde takdim etmiştir. **Papandreounun** merhum Dışişleri Bakanı İsmail **Cemin** kabrini ziyaret etmesi ve kabre zeytin dalı koyması da ziyareti kamuoyu bakımından çarpıcı kılmıştır.

Başbakan **Erdoğan** Yunanistan Başbakanı **Papandreouya** 30 Ekim 2009 tarihli bir yazılı mesaj göndererek, Türk Hükûmetinin Yunanistanla ilişkilerini tüm alanlarda geliştirmeye hazır olduğunu belirtmiş ve Türkiye'nin **komşu ülkelerle sıfır sorun** anlayışının Türk dış politikasının öncelikleri arasında bulunduğunu vurgulamıştır.[\[1\]](#)

Türkiye Cumhuriyetini yurtdışında temsil eden Büyükelçilerin katılımlarıyla Ocak ayında Ankarada düzenlenen İkinci Büyükelçiler Konferansı'nın 8 Ocak 2010 tarihli Sonuç Bildirisinde[\[2\]](#) de Yunanistan ile ilgili olarak, Türkiye'nin **Ege Denizinden kaynaklanan sorunların iyi komşuluk ve işbirliği temelinde çözümlenmesi yönündeki çabalarının sürdürülmesi** konusundaki **kararlılığı** teyid edilmiştir.

Yunanistan Başbakanı **Papandreou**, Başbakan **Erdoğan**'ın mesajının geçtiğimiz Ocak ayı sonunda cevaplandırılmıştır. Mesajın içeriğinin bazı bölümleri Türkiyede Başbakanlık internet sitesinde yer alan bir

Bilgi Notu[\[3\]](#) ile ve ayrıca daha kapsamlı olarak Atina Haber Ajansı (ANA) tarafından 26 Ocak 2010 tarihinde[\[4\]](#) kamuoyuna açıklanmıştır.

Ba?bakanl?k Bilgi Notunda yer alan bilgilere göre, Papandreou, mesaj?nda, Ba?bakan **Erdoĝana Sayın Başbakan, Sevgili Tayyip** ?eklinde ve birinci tekil ?ah?s zamirini kullanarak hitap etmi? ve **senin ve benim ülkelerimiz ve halklarımız arasındaki ilişkileri iyileştirme yönünde aynı arzuyu paylaşmamız beni cesaretlendiriyor. Bu müşterek iradeyi yeni bir fırsat penceresi yaratmak için kullanalım. Ve  midim bunu halklarımız için tarihi bir fırsata dönüştürmektir...** demi?tir.

Papandreounun cevab  mesaj?n?n içeri?ine ANA bas?n bülteninde daha geni? yer verildi?i görülmektedir. ANA b ltenindeki bilgilere göre, Papandreou, mesaj?nda **Yunanların ve Türklerin iřbirliĝi yapmak suretiyle bir istikrar ve iřbirliĝi gücü haline gelebileceĝine** i?aret etmi? ve bu yolda **iki ülkenin dünyanın diĝer bölgeleri için örnek oluşturması**  midini dile getirmi?tir. ANAn?n kulland??? ifadeyle **açık bir dille** Türkiyenin Ege bölgesindeki **tahriklerinden** de söz etmi?tir. Bu  er evede, Egede karasular?n?n geni?letilmesiyle ilgili olarak TBMMnin zaman?nda yay?nlad??? **savaş sebebi** (casus belli) bildirisini, Türk sava? uçaklar?n?n Egede Yunanistan?n s?n?rlar?n? ihlâl eden u u?lar?n? ve Uluslararası Deniz Hukuku Sözleřmesine uygun ?ekilde henüz s?n?rlar? belirlenmemi? olan k?ta sahanl???nda Türkiyenin sürdürmekte oldu?u ara?tırma faaliyetlerini saym??t?r. Papandreou **bu tahriklerin ikili ilişkilerin gelişmesine imkân vermeyeceĝini** de sözlerine eklemi?tir.

ANAda yer alan bilgilerden, **Papandreounun cevab  mesaj?nda Kıbrıs sorununa** da de?indi?i ve Adada **ABnin kurumsal yapısına, ilkelerine, deĝerlerine ve müktesebatına uygun düşen ve Devletin etkili biçimde işlemesini mümkün kılan federal çözüm şekline BM kararları çerçevesinde** ula??ılas?n? diledi?i ve **birleştirilmiş Kıbrıs AB içinde geleceĝini bulacaktır; çünkü, Kıbrıs Cumhuriyetinin 2004den bu yana AB  yesi olduĝu bir gerçektir** dedi?i anla??ılmaktad?r.

Yine, ANAya göre, **Papandreou** Türkiyenin AB  yelik sürecinin Yunanistan taraf?ndan desteklenece?ini ifade etmi?, ancak, bu çerçevede, **Türkiyenin  lkesindeki Yunan azınlıĝına ve İstanbuldaki ekümenik patrikhaneye karşı olan vecibelerini** hat rlatm??t?r.

Ba?bakan Erdoĝan?n Atina Ziyareti

Ba?bakan **Erdoĝan**?n beraberinde 10 Bakan ve çok say?da i? adam? oldu?u halde 14-15 May?s 2010 günlerinde Yunanistan?n ba?kenti **Atınaya ger ekleřtirdiĝi resmî ziyaretin** arka zeminini, içeri?ini ana noktalar? itibariyle yukar?da kaydetti?imiz iki Lider aras?ndaki mektuplaşma olu?turmu?tur. Teati edilen mektuplar, iki Devletin D??i?leri Bakanl?klar? aras?nda yap?lan di?er diplomatik temas ve görüşmelerle birlikte, **Erdoĝan** □ **Papandreou**Atina bulu?mas?n?n gündeminin belirlenmesinde  er eve vazifesi g rm t r. Her iki Lider de ziyaret öncesinde ve s?ras?nda birbirlerinin bas?n-yay?n organlar?na verdikleri demeçlerle ve m l katlarla ziyaret için olumlu bir hava yarat?ılas?na katk?da bulunma?a  al??m??lard?r.

Yunanistan'ın Gafı

Bu noktada, Bakan **Erdoğan**'ın Atina havaalanında Yunanistan'ın Bakan Yardımcısı Theodoros **Pangalos**'un karışıklığı olmasının olgusu üzerinde durmak istiyoruz. Belirgin amaç Türkiye ile Yunanistan arasında dostluğun inşaa edilmesine katkıda bulunmak olan bir ziyarette Yunan Hükûmetinin yüksek misafiri karışıklamak üzere 11 yıl önce Türkiye'ye olan husumetini pervasız biçimde göstermiş olan bir kişiyi görevlendirmiş olmasının, en hafif nitelemeyle, görmezlikten gelinemeyecek ciddi bir diplomatik gaf olarak değerlendiriyoruz. Yunan Hükûmetinin bu tutumunu, her iki ülkede de **tarihî** olarak nitelendirilmiş olan bir ziyaret için gösterilmesi gereken azami dikkat ve özenle bağdaştırılmıyor.

Pangalos'un kim olduğunu Türk kamuoyu gayet iyi bilmekte ve 1999'da **Türkiye'nin düşmanı benim dostumdur** zihniyetiyle ne yaptı? da hatırlamaktadır. Pangalos 1999'da Yunanistan'da Dışişleri Bakanı olarak görev yapmaktaydı. Kendisi, teröristbaşı Öcalan'ın önce Suriyeden, sonra da misafir edildiği İtalyadan kaçarak İspanya'ya müteakip gizlice Yunanistan'a girmesini; cebine Kıbrıs Rum pasaportu konularak Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğine gitmesi için gerekli tertiplerin alınmasını sağlamış; Yunanistan'ın Nairobi'deki Büyükelçisi George Costoulasa bizzat telefon ederek **gelmekte olan önemli misafirle yakından ilgilenin ve ikametgâhınızda misafir edin** mealinde talimat vermiş olan kişidir (Büyükelçi Costulas ile 2004 yılında tanışmış ve bu olayın hikâyesini ondan bizzat dinlemiş bulunuyoruz).

Ziyaret Tarihi Olarak Nitelendiriliyor

Başbakan'ın yaygın organlarında çıkan haberlerden takip edebildiğimiz kadarıyla, Bakan **Erdoğan**'ın Atina'yı ziyareti, dış görünüş itibarıyla iki ülke arasındaki ilişkilerde çatlak açan veya çatlak açma istidadı gösteren şekilde ve hava içinde cereyan etmiştir. Çünkü Bakan da ziyareti **tarihî** olarak nitelemiştir. Birbirleri hakkında övgü dolu sözler dile getirmişlerdir. Çünkü ülke arasındaki ilişkilerin geleceği hakkında iyi temennilerde bulunmuşlardır. Ortak Bakanlar Kurulu toplantısı yapmışlardır. Enerji, ulaşım, çevrecilik, kültür, eğitim, ekonomi, tarım, savunma, terörle mücadele alanları da içeren 22 anlaşma imza etmişlerdir. İlişkileri muhtevalı ve daimî kılmak için bir mekanizma oluşturmuşlardır. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyini kurmuşlar ve ilk toplantısını yapmışlardır. Dışişleri Bakanları'nın yılın en az iki, Bakanlar'ın da birer defa buluşmalarıyla kararlar alınmışlardır.

Başbakan Erdoğan, Yüksek Düzeyli Birlik Konseyi Toplantısı'nın açılışında yaptığı konuşmada **Şu anda tarihi bir anı tespit ediyoruz. Tarihi bir an diyorum, zira biraz sonra 22 anlaşmayı imzalayacağız. Bu tabii çok çok önemli bir adım oluyor gerek Yunanistan açısından, gerek Türkiye açısından. Bizim Cumhuriyet tarihimizdeki Yunanistan-Türkiye arasındaki anlaşma sayısına baktığımız zaman neredeyse o sayıya yaklaşıyoruz. Bir oturumda bunu yakalıyoruz. Bu bakımdan bu anı çok ama çok önemiştir ve biraz sonra bu heyecanı hep beraber yaşayacağız. Bu heyecanı yaşarken buradan dünyaya da çok anlamlı bir mesaj vereceğiz.** 🌸🌸🌸 **Tabii ben değerli dostum, meslektaşım Yorgo ile beraber bu süreci gerçekleştireceğime olan inancımı ifade etmek istiyorum. Kararlı olursak aşamayacağımız hiçbir engel yok. Tabii bu tür adımları engellemek isteyenler çıkabilir. Ama biz siyasiler risk almasını bilirsek bunları da aşarız. Zira biz biliyoruz ki ekonomi risktir, siyaset risktir, hepsinden öte biz biliyoruz ki yaşam da risktir. Öyleyse bu riskleri göze alarak bu adımı atacağız**^[5] şeklinde konuştu.

Başbakan Erdoğan'ın Dostluk Mesajları

Başbakan **Erdoğan**, Atina'yı ziyaretini boyunca açıkladığı görüşler ve düşünceler, dile getirdiği temenniler, kullandığı dil ve üslup bakımından, iki ülke arasında karışıklığı güven ortamının yaratılmasına samimiyetle katkıda bulunabilme amacıyla hareket ettiğini belli eden bir titizlik göstermiştir. **Yunanistan'ın içinde bulunduğu çok vahim ekonomik krizi istismar etme gizli niyetini ve düşüncesini taşımadığına ev sahiplerini inandırmak isteyen bir sadelik ve içtenlik içinde bulunmuştur.**

Başbakan **Erdoğan**, birçok konuda Yunan muhatapları ve kamuoyunun duymak istediği sözleri dile getirmiştir. **Ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin** önemine işaret etmiş; kendisine refakat eden çok sayıda iktidari adamlarıyla **Yunanistan'a yatırım** yapma ve teşvik eden ifadeler kullanmıştır. Çünkü ülkenin Ege ile irtibatlı olarak **askerî harcamalarını azaltmalarının faydaları** üzerinde durmuştur. Egede devriye görevi yapan **askerî uçakların bombasız uçmalarını** ve sonra da bu **uçuşların sona erdirilmesinin** yararları ve karışıklığı olarak yaratılmasını temenni etmiştir. Ege'nin **barış denizi** olması dileğini dile getirmiştir. **Ekümenik sıfatı beni rahatsız etmiyor** demiştir. **Heybeliada Ruhban Okulunun** açılması için Devletçe çalışıldığını ortaya koyan açıklamalar yapmıştır. **Sen Sinod Meclisi** ile ilgili olarak Türkiye'de atılan adımları anlatmıştır. Dışarıda yaşanan ellibin kadar Yunan kökenli Türk vatandaşlarının Türkiye'ye dönebileceklerini söylemiştir. **Kıbrıs müzakerelerinin kaldığı yerden devam edeceğini** ifade etmiş ve 2010 sonuna kadar çözüme ulaşılmasını istemiştir.

Papandreounun Söylemleri

Ba?bakan Erdo?an?n Türk – Yunan ili?kileri alan?na giren baz? somut konularda sorunlar?n haline katk?da bulunabilmek amac?yla T?rkiyenin pozisyonlar?nda esneklik ifade eden s?ylemler kullanm?? olmas?na kar??n, biz, Yunan taraf?ndan dostluk ve i?birli?i yolunda y?llard?r duymak istedi?imiz herhangi bir somut muhteval? s?z? bu ziyaret vesilesiyle duymu?; Yunan Taraf?n?n iki ?lke aras?ndaki sorunlara dair anlay???n?n ve sorunlar? alg?lay???n?n ger?ek?i y?nde de?i?me istidad? g?sterdi?inin i?aretlerini alm?? de?iliz.

Papandreou, meselâ, **Yunanistanda T?rk azınlı?ından s?z edilmesi ve T?rk azınlı?ının m?ft?sünün azınlık tarafından se?ilmesi beni rahatsız etmez** gibi bir a??klama yapm?? de?ildir. Yunanistan ?lkesinde **T?rk azınlı?ı** bulundu?u ger?e?ini dahi kabul etme olgunlu?undan uzak bulunmaktadır. Nitekim, **Papandreou**, Bat? Trakyadaki az?nl?ktan yine **m?sl?man azınlı?ı** olarak s?zetmi?tir.

Papandreou, iki ?lke aras?nda on y?llard?r ?z?lemeden duran sorunlar hakk?nda Yunanistan?n geleneksel pozisyonlar?na ili?kin s?ylemleri tekrarlam??t?r. **Papandreouya** g?re de T?rkiye ve Yunanistan aras?nda tek bir sorun vard?r. Bu da hukukî mahiyetteki k?ta sahanl??? sorunudur. ?z?m yeri Laheydeki Uluslararası Adalet Divan?d?r. Egede gerginlik T?rk sava? u?aklar?n?n Yunan hava sahas?n? ihlâl etmelerinden ve Ege adalar?n?n ?st?nden u?malar?ndan kaynaklanmaktadır. T?rkiye bu u?u?lar?n? durdurursa veya askerî u?aklar i?in de her seferinde Yunan sivil havac?l?k dairesine u?u? plân? verirse, yani Yunanistan?n 10 millik hava sahas? iddias?n? kabul ederse, sorun ortadan kalkacaktır. **Papandreou** ya g?re TBMMnin **sava? sebebi** (casus belli) hakk?ndaki bildirisi de iki ?lke aras?ndaki gerginliklere yol a?maktadır. Yunan taraf? Egede karasular?n?n geni?li?ini 12 mile kadar geni?letme hakk?n?n oldu?unu savunmaktadır ve T?rkiyenin bu konuda y?r?rl?kteki uluslararası hukuka uygun hareket etmesini istemektedir.

Papandreou, ziyaret vesilesiyle verdi?i bir m?lâkatta **Ege'deki Yunan adalarına y?nelik tehditler oldu?u ve Kıbrıs'ta i?gal devam etti?i s?rece iki ?lke, ili?kilerini normalle?tiremeyecektir** ?eklinde konu?mu?tur.[\[6\]](#)

Papandreou K?br?s konusunda da Rum-Yunan ortakl???n?n mutad g?r?l?lerini dile getirmi?tir. **Çz?m?n Kıbrıs i?in Kıbrıslılar tarafından bulunması; i?leyebilir nitelik ta?ıması; garantilere ihtiya? g?stermemesi ve AB kurallarına uygun olması** gerekti?ini s?ylemi?tir. B?yle bir ?z?mden kastedilenin, 1960 Anayasas?nda ve Andla?malar?nda K?br?s T?rk Taraf?n?n Rumlar kar??s?nda siyasî e?itli?ini sa?layan **anayasal g?vencelerin, T?rkiyenin etkin ve fiilî garantisinin** bulunmad???; ba?ta **iki kesimlilik** olmak ?zere, ?z?m ?eklinin parametrelerinin a???nmas?na ve tedricen yok olmas?na m?sait bir ?z?m ?ekli oldu?u bilinmektedir.

Papandreounun ?z?m?n Kıbrıslılar tarafından bulunmasına vurgu yapmas?, **Ba?bakan Erdo?anın D?rtl? Konferans d??ncesinin Yunan tarafınca kabul g?rmedi?inin** ifadesidir.

Papandreou Türkiye'nin AB'ne üye olabilmek için verdi?i mücadeleyi destekledi?ini ifade etmi? ve **çünkü, Türk demokrasisini güçlendiren her karar iyi komşuluk ilişkileri, azınlıklar ve 'Ekümenik' patrikhane ve Kıbrıs'ın birleşmesi yolunda da bir adımdır** diye eklemiştir.[7]
Bu ifadedeki mesaj gayet açık mı?

Yunanistan Ana Muhalefet Lideri

Baş'nda ç?kan haberlere göre, Yunan muhalefet Lideri Yeni Demokrasi Partisi Baş'kanı **Samaras** da Baş'bakan **Erdoğan** ile vaki görüşmesinde **Türkiye ile Yunanistan arasındaki ikili tek sorunun kıta sahanlığına ilişkin olduğunu ve Kıbrıs sorununun da BM kararlarına ve AB müktesebatına uygun biçimde çözüme kavuşturulması** gerekti?ini ifade etmiştir.[8]

Vize Konusu

Türkiye'nin Yunan vatandaşlar? için vize mecburiyetini 1984 y?l'nda kald?rm?? olmas?na rağmen, Yunanistan'ın Schengen sistemini ve Türkiye üzerinden gelen yasad??? göçü gerekçe göstererek Türk vatandaşlar?na vize muafiyeti getirmekten uzak bulundu?u son ziyaret vesilesiyle de belli olmuştur.

Yunan Baş'n'n'n Tutumu

Yunanistan baş'n'n'n Baş'bakan **Erdoğan**'ın ziyareti hakk'ndaki genel tutumuna göz at?ld??? zaman, Yunan kamuoyunun iyi kom?uluk, dostluk ve i?birli?i temelinde Türkiye ile ili?kilerin geli?tirilmesine imkân verecek bir olgunlu?a ve gerçekçili?e henüz ula?mam?? oldu?u izlenimini almaktay?z. Yunan baş'n mensuplar'n'n, Baş'bakan **Erdoğan**'ın ziyaret s?ras'nda yeri geldi?inde iki ülke ili?kilerine dair bazı konularda Türkiye'nin görüşlerini açıklamas?na ve Yunanistandan ve Yunan baş'n'ndan beklentilerini dile getirmesine dahi tahammül edemedikleri baş'nda ç?kan haberlerden anla???lmaktadır. Baş'bakan **Erdoğan**'ın **medya olarak gazetecilerin de yaşananlara iyi tarafından bakmaları gerektiğini** belirtmesi üzerine, bir Yunan gazetecinin **bize işimizi nasıl yapmamız gerektiğine yönelik tavsiyelerde mi bulunuyorsunuz** ?eklinde mukabelede bulunmas? ve bazı Yunan gazetelerinin **Başbakan Erdoğan'ın var olan güzel ortamı masaya getirdiği Yunanistan aleyhindeki talepleriyle birkaç dakikada bozduğunu; bu taleplerin endişe ve kaygı yarattığını** öne sürmeleri, bu hususu teyid etmektedir.

Baş'bakan **Erdoğan**'ın ziyareti s?ras'nda iki ülke arasındaki ana sorunlar'n çözüm ?ekline kavu?turulmas? elbette ki beklenmiyordu. Buna rağmen Yunan gazetelerinde **Türk-Yunan sorunlarında sadece günlük konularda mutabakat sağlandığına, bunun da ziyaretten büyük beklentileri olanları hayal kırıklığına uğrattığına** dair haber ve yorumlar'n ç?kmas?n? gerçekçilikle ve iyi niyetle bağ'dat?rmak mümkün değildir.

Papandreounun De?erlendirmesi

Kanaatimizce **Papandreounun taraflar arasında varılan anlaşmaların gelecekte daha zor konuların ele alınması yolunu açabileceğine** dair aç?klamas? ziyaretin amac? ve sonuçlar? hakk?nda yap?lan isabetli bir de?erlendirme olmu?tur. Bununla beraber, bu ziyaretin **gelecekte daha zor konuların ele alınmasını** mümkün k?labilmesinin, Yunanistan?n sorunlar hakk?ndaki geleneksel görü?lerinde ve tutumlar?nda uzla?ma yolunda meydana gelebilecek de?i?ikliklerin ölçüsüne ba?lı oldu?unu söylememizin gerçekçili?in icab? oldu?unu dü?ünmekteyiz.

An?larda Kalan Dostluk

Kendimizi bildi?imiz ya?lardan bu yana ya?ad???m?z ve her biri **tarihî** olarak nitelenmi? olan Türk – Yunan liderleri aras?ndaki çok say?da bulu?malardan ve görü?melerden sonra iki ülkenin aras?ndaki meselelerin özüne bu vakte kadar inilememi? olmas?, son ziyaretin samimi dostluk, i?birli?i istikametinde do?urabilece?i sonuçlar hakk?ndaki beklentimizi s?n?rland?rmaktad?r.

Türkiye – Yunanistan ili?kilerinde tan?k oldu?umuz ilk olay çocukluk y?llar?m?zda geçmi?tir. **Yunan Kralı Paulosun ve Kraliçe Frederikanın 7 Haziran 1952** günü ba?layan Türkiyeyi ziyaretlerinde, o günlerde ç?kan gazetelerde ve radyo haberlerinde gördü?ümüz ve duydu?umuz tabirle, **aziz ve değerli misafirlerimizi** Ankarada Atatürk Bulvar? üzerinde kar??lamak üzere saf te?kil etmi? olan Ankara Koleji izci oyma??nda 13 ya??nda bir izciydik. **Misafirlerimizi** ellerimizdeki Türk ve Yunan bayraklar?n? sallayarak co?kuyla selâmlad???m?z? hat?rl?yorum. **Ankara halkı** da Yunan Kral ve Kraliçesini görmek için Atatürk Bulvar? boyunca toplanm??t?. Kortej geçerken yap?lan dostluk tezahürat? büyüktü. O günkü iktidar?n organ? **ZAFER** gazetesinin ba? sayfas? Kral ve Kraliçenin Türkiyeyi ziyaretinin haberlerine tahsis edilmi?ti. Ba? sayfada misafirlerin foto?raflar?yla birlikte Türk ve Yunan bayraklar? yer al?yordu.

Cumhurba?kan? Celâl **BAYAR** 1952 Kas?m ay?n?n sonunda Yunanistana resmî bir ziyarette bulunmu?tur. Türkiyede gazeteler ziyareti önemli **tarihî** bir olay olarak yans?tm??t?r.

Cumhurbaşkanı Yunanistanda yürekten sevgi ile karşılandı; Pireden Atinaya kadar çiçek ve konfeti yağmuru gibi man?etler kullan?lm??t?r.

Yunan Kral? **Paulosun tarih ve mukadderat bugün birleşmemizi tam ve mutlak bir hale getirmiştir** sözü öne ç?kar?lm??t?r.

Türkiye ile Yunanistan arasında 58 yıl önce yaşadığımız bu dostluk olaylarının bir benzerine iki Devlet arasında hayatımız boyunca bir daha tanıklık etmedik.

Gazetelerde **ENOSIS** sözcüğüne sıkça rastlamağa başladığımız ve bunun **Kıbrıs adasının Yunanistanla birleşmesi** anlamında kullanıldığını büyüklerimizden öğrendiğimiz zaman, Yunanistan Kral ve Kraliçesini Ankarada Atatürk bulvarında coşkuyla karşılamamızın üstünden sadece 2 yıl geçmişti. 1955 yılının ilkbahar aylarında Kıbrıs'ta şiddet olaylarının cereyan ettiğine dair haberler gazetelerde ve radyo haber bültenlerinde yoğunluk ve öncelik kazanmağa başlamıştı.

Yunanistan Dostluğu Ştismar Ediyor

Dışişleri Bakanlığına intisap ettikten sonra Merkezdeki bütün görevlerimiz Kıbrıs ve Yunanistan dosyaları üzerinde geçti. Bu görevlerimiz sırasında, Yunanistan Devletinin Türkiyeye yönelik ülkelerini, emellerini, niyetlerini birçok olayı yaşıyarak öğrendik. İki ülke arasındaki ilişkilerin zaman zaman içinden geçtiği sözde dostluk dönemlerinde dahi Yunanistan'ın **dostluğu** kendi çıkarları için **istismar etmedeki becerisini**, dosyalara geriye doğru baktığımız zaman açıklıkla görmüş bulunuyoruz. Gerçekten de **Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunların başlangıç noktalarının, 1930 1955 döneminde ve 1960larda Yunanistan'ın attığı bazı adımlarda yattığını** dosyalar açıkça ortaya koymaktadır. Calib-i dikkat olan husus şudur ki, Yunanistan'ın Türkiye'nin menfaatlerine aykırı olan adımlarından önemli olan bazıları Türkiye ile dostluk ve işbirliği ilişkileri sürdürdüğü 1930-1955 döneminde atabilmiş olmasıdır.

1931 yılında Yunanistan **millî hava sahasını**, karasuları 3 mil olmasına rağmen **10 mile genişletmiştir**. Bu genişleme sonucunda Egede uluslararası hava sahası **yüzde 50** oranında azalmıştır;

Yunanistan **1936** yılında karasuları **3 milden 6 mile** genişletmiştir;

Batı Trakya'daki Türk azınlığının varlığını ve Lozan Andlaşmasından kaynaklanan özel statüsünü ortadan kaldırmağa yönelik uygulamalar içine girmiştir;

Yunanistan 1954 – 1974 döneminde **Kıbrıs ilhak** yönünde, siyasî ve diplomatik **girişimlerle** beraber, şiddete ve askerî oldubittilere başvurmuştur;

Yunanistan 1960'lar yıllarından itibaren 1923 Lozan ve 1947 Paris Barış Antlaşmalarından doğan vecibelerini açkça ihlâl ederek, **Doğu Ege Adalarına** ve **Oniki Adayı asker ve silâh yağmaya** başlamıştır.

1960 – 1973 döneminde Ege'nin tüm kıta sahanlığının kendisine ait olduğu iddiasıyla arama ve işletme ruhsatları vermiştir. Arama ve işletme faaliyetlerini fiilen başlatmıştır.

Yunanistan **1952** yılında uluslararası sivil havaclıkla ilgili teknik bir hizmet olarak üstlendiği **Uçuş Bilgilendirme Bölgesi** (Flight Information Region – **FIR**) görevini, millî egemenlik alanlarına giren bir yetki olarak kullanmak istemiştir.

Önceki Tarihî Buluşmalar

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin 1974'den sonraki seyrine göz atıldığında zaman, diyalog başlatma teebbüslerinin ve esnekliklerin Türkiyeden geldiği; iki ülke arasındaki sorunların gözden geçirmek ve çözüm ekli araştırmak için başlatılan diyalog süreçlerinin Yunanistan'ın isteksizliğinden, çekingenliğinden, ahde vefa ilkesine sadakatsizliğinden veya iç politika mülâhazalarıyla Türkiye ile gerginlik politikasının yumuşama havasına tercih etmesinden kaynaklanan sebeplerle kısa sürede kesilmiş olduğu görülür. 1975 **Demirel – Konstantin Karamanlis** Brüksel buluşması; 1976 **Bern Anlaşması**; 1978'de **Ecevit – K. Karamanlis** Montrö Zirvesi; NATO Başkomutanı Orgeneral **Rogers**'ın telkin ve teklifleri sonucunda **Yunanistan'ın NATO'nun askerî kanadına yeniden katılmasına Türkiye'nin yeşil ışık yakması**; 1988 **Özal – Andreas Papandreu** Davos görüşmesi ve yaratılan sözde **Davos ruhu**; 1992 **Demirel – Mitsotakis** Davos buluşması ve varılan mutabakatlar, hep aynı sebeplerle Türkiye'nin umduğu sonuçları vermemiştir; Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunların çözümünü yolunda ilerleme sağlanmasına katkıda bulunamamıştır. **Türkiye**, **Özal** Başbakan olduktan sonra Yunan vatandaşları için **giriş vizesini tek taraflı kaldırmıştır**. Başbakan **Özal Yunanistan'a** Haziran 1988'de resmî **ziyarette** bulunmuştur; bu ziyaret iade edilmemiştir. **Özal**'ın ziyaretinden 20 sene sonra Yunanistan Başbakanı **Kostas Karamanlis** Başbakan **Erdoğan**'ın konuyu olarak Ocak 2008'de Türkiyeyi resmen ziyaret etmiştir. Bu ziyaret Yunanistan'dan 49 yıl sonra Türkiye'ye vaki ilk başbakan düzeyinde ziyaret olmuştur.

Demirel – Mitsotakis arasındaki **Davos** buluşmasında akdedilmesi kararlaştırılan **İyi Komşuluk, Dostluk ve İşbirliği** Anlaşması için Başbakan Demirel görüşmeleri yürütmekle bizi görevlendirmiştir. Yunan tarafında ise bu işi Ankara Büyükelçisi Makris üstlenmiştir. Yunan tarafının müzakereye girmekten kaçınması, bu konuyu kamuoyundan gizlemesi; taraflar arasında sadece birkaç defa taslak metinlerin teati edilmesiyle yetinilmesi; bunun da yine Yunan tarafının talebi üzerine dünyanın Ankara ve Atinadan uzak yerlerindeki تنها restoranlarda sütunlar arkasına gizlenmiş masalarda yapılması yüzünden Anlaşma gerçekleştirilememiştir. Türkiye ile Yunanistan arasında 1988 – 1993 arasında en üst düzeylerde yoğun bir diyalog yaşanmışsa da, mevcut somut sorunları ele alacak bir görüşme mekanizmasının kurulması, Yunan tarafının bundan kaçınması sebebiyle mümkün olamamıştır.

Yunanistan bölücü PKK teröristleriyle i?birli?inde bulunmakta beis görmemi?tir.

K?br?s konusunda ANNAN Plân? süreci ya?an?rken Ba?bakan **Erdoğan bir adım önde yürüme** politikas? uygulayarak K?br?s sorununda çözüme ula??lmas? için Türkiyenin a??rl???n? K?br?s Türkleri üzerinde kullan?rken, dostu Yunanistan Ba?bakan? Kostas Karamanlisin Rumlar? çözümün faydalar?na ikna etmek için parma??n? oynatt???n? hat?rlayan var m?d?r?

Hristofyas: K?br?s Sorunu Çözülmeden Türk-Yunan İlişkileri Düzelemez

Ba?bakan **Erdoğanın** Yunanistana yapt??? **dostluk** ziyareti vesilesiyle GKRY Lideri **Hristofyas** ?n verdi?i demeç Rum taraf?n?n niyetleri ve emelleri bak?m?ndan fevkalâde if?a edicidir. K?br?s sorununun çözümünü samimiyetle arzu eden bir liderin Türkiye ile Yunanistan aras?ndaki ilişkileri iyile?tirmek ve mevcut sorunlar?n çözümüne katkı yapmak amac?na matuf gayretleri memnunlukla kar??lamas? gerekirken, **Hristofyas** Türkiye ile Yunanistan aras?ndaki ilişkilerde gerçekten iyile?me olabilmesi için **önce Kıbrıs sorununun halledilmesi** lâz?m geldi?ini söylemi?tir. Türkiyenin K?br?staki askerî varl???n?n Türk-Yunan ilişkilerinin düzelmesi önündeki ba?l?ca engel oldu?unu öne sürmü?tür.[\[9\]](#)

Sözde Pontus Soykırımı Anma Töreni

Öte yandan, **Başbakan Erdoğanın tarihî** ziyaretini tamamlay?p Türkiyeye dönmesinden 4 gün sonra 19 Mayıs 2010 günü Atınada sözde **Pontus soykırımı** anma töreni düzenlenmi?tir. Türkiyeye yönelik husumetin dile getirildi?i bu **törene Başbakan Papandreou da destek mesajı göndermiştir.**[\[10\]](#) Bu tutumu Yunanistana yönelik olarak ba?lat?lan **sıfır sorun** aç?l?m?n?n gelece?i bak?m?ndan hayra alâmet bulmuyoruz.

Sonuç

Ba?bakan Yorgo Papandreaunun ayn? isimli dedesi Yorgo (George) **Papandreou** 1964de Adaya gizlice **20.000 Yunan askeri göndermişti**. Babas? **Andreas Papandreou** da Türkiye ile sürekli **gerginlik** politikas? yürütmü? ve 1982den sonra K?br?s müzakere sürecini yapt??? müdahalelerle baltalam??t?. **Yorgo Papandreounun dedesinin ve babasının izinden yürümeyeceği** ve **Yunan halkının** da Türkiye ile **dost olmanın nimetlerini** idrak edece?i **umudunu taşımak istiyoruz**.

Ba?bakan **Erdoğanın** son Atina ziyaretinin, Türk – Yunan ilişkilerinde Türkiyenin tutumundan kaynaklanmayan mevcut olumsuzluklar?n giderilmesine somut katkılar yapmas?n? diliyoruz.

[1] A.A., 5 Kasım 2009 ve ANA, 5 Kasım 2009, <http://www.hri.org/news/greek/ana/2009/09-11-05.ana.html#11>

[2] http://www.mfa.gov.tr/ikinci-buyukelciler-konferansi-sonuc-bildirisi_-08-ocak-2010.tr.mfa

[3] Bilgi Notu, 26.01.2010,15:53:56, <http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pDetay.aspx>

[4] ANA, 26 Ocak 2010, <http://www.hri.org/news/greek/ana/2010/10-01-26.ana.html#01>

[5] <http://www.ntvmsnbc.com/id/25094753/>, Güncelleme: 14.31 TSİ 14 Mayıs 2010 Cuma

[6] ZAMAN online, Erdoğan iz bırakan, vizyon sahibi bir lider, 14 Mayıs 2010.

[7] ZAMAN online, Erdoğan iz bırakan, vizyon sahibi bir lider, 14 Mayıs 2010.

[8] ANA, 15 Mayıs 2010

[9] ANA Bülteni, 15 Mayıs 2010, <http://www.hri.org/news/greek/ana/2010/10-05-15.ana.html>

[10] http://www.haberarz.com/Yunanistanda_sozde_Pontus_soykirim_i_anma_toreni_duzenlendi_haber4681.html

Kaynak/Source: